

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2016. július 14.*

„Előzetes döntéshozatal — Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — 44/2001/EK rendelet — A 22. cikk 4. pontja — Joghatóság a szellemi tulajdonjoggal kapcsolatos jogvitákban — 71. cikk — A tagállamok által különös jogterületeken megkötött egyezmények — A szellemi tulajdonról szóló Benelux Egyezmény — Joghatóság a benelux védjegyekkel és formatervezési mintákkal kapcsolatos jogvitákban — EUMSZ 350. cikk”

A C-230/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Rechtbank Den Haag (hágai elsőfokú bíróság, Hollandia) a Bírósághoz 2015. május 20-án érkezett, 2015. május 13-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Brite Strike Technologies Inc.**

és

a **Brite Strike Technologies SA**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: M. Ilešič (előadó) tanácselnök, C. Toader, A. Rosas, A. Prechal és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az Európai Bizottság képviseletében M. Wilderspin és R. Troosters, meghatalmazotti minőségben, a főtanácsnok indítványának a 2016. május 26-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: holland.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítés: HL L 242., 2006.9.5., 6. o.) 22. cikke 4. pontjának, valamint 71. cikkének az értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet a Brite Strike Technologies Inc, Plymouth, Massachusetts-ben (Amerikai Egyesült Államok) székhellyel rendelkező társaság, és a Brite Strike Technologies SA, Luxembourgban (Luxemburg) székhellyel rendelkező társaság között az előbbi társaságnak a Brite Strike Technologies SA védjegyének törlésére irányuló kérelme tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 44/2001 rendelet (11)–(12) preambulumbekzdése értelmében:
„(11) A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, és a joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a per tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő joghatósági okot kíván meg. [...]”
(12) Az alperes lakóhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítása érdekében.”
- 4 E rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében azt „polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni a bíróság jellegére való tekintet nélkül. E rendelet nem terjed ki különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási ügyekre.”
- 5 A 44/2001 rendeletnek a II. fejezet „Kizárólagos joghatóság” címet viselő 6. szakaszában szereplő 22. cikke 4. pontjának első albekezdése értelmében:
„A lakóhelyre való tekintet nélkül a következő bíróságok kizárólagos joghatósággal rendelkeznek:
[...]”
4. olyan eljárásra, amelynek tárgya szabadalom, védjegy, formatervezési minta vagy hasonló, letétbe helyezést vagy lajstromozást igénylő jogok lajstromozása vagy érvényessége, annak a tagállamnak a bíróságai, ahol a letétbe helyezést vagy lajstromozást kérelmezték, vagy az megtörtént, illetve közösségi jogi aktus vagy nemzetközi egyezmény alapján megtörténtnek tekintendő.
[...]”
- 6 A 44/2001 rendelet „Más jogi aktusokhoz való viszony” című VII. fejezetében szereplő 67. cikke a következőképpen rendelkezik:
„E rendelet nem sérti a közösségi jogi aktusokban [...] a joghatóságra, illetve a határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó egyes különös jogterületet szabályozó rendelkezések alkalmazását. [...]”

7 Az említett rendelet 69. cikke tartalmazta a bizonyos tagállamok által a 44/2001 rendelet hatálybalépését megelőzően kötött egyezmények listáját, és úgy rendelkezett, hogy e rendelet ezen egyezmények helyébe lép, amennyiben azok olyan területre vonatkoznak, amelyre az említett rendelet alkalmazandó.

8 A 44/2001 rendeletnek a szintén a VII. fejezetben szereplő 71. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ez a rendelet nem érinti azokat az egyezményeket, amelyeknek a tagállamok részesei, és amelyek egyes különös jogterületeken a joghatóságot, valamint a határozatok elismerését és végrehajtását szabályozzák.

(2) Az egységes értelmezés érdekében az (1) bekezdést a következő módon kell alkalmazni:

a) e rendelet nem akadályozza annak a tagállamnak a bíróságát, amely egyes különös jogterületekről szóló egyezményben részes, hogy az említett egyezménynek megfelelően még akkor is megállapítsa joghatóságát, ha az alperes olyan más tagállamban rendelkezik lakóhellyel, amely az említett egyezménynek nem részese. [...]

[...]”

9 A 44/2001 rendelet a 76. cikke értelmében 2002. március 1-jén lépett hatályba.

10 A 44/2001 rendeletet felváltotta a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.), amely 2015. január 10-től alkalmazandó.

11 A 44/2001 rendelet 22. pontjának 4. pontjában, 67. és 71. cikkében meghatározott szabályokat a 1215/2012 rendelet 24. cikkének 4. pontja, 67. és 71. cikke vette át.

12 Az 1215/2012 rendelet 69. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A 70. és a 71. cikkre is figyelemmel ez a rendelet a tagállamok között azon egyezmények helyébe lép, amelyek az e rendelet hatályába tartozókkal azonos kérdéseket ölelnek fel. Ez a rendelet különösen a Bizottság által a 76. cikk (1) bekezdésének c) pontja és a 76. cikk (2) bekezdése szerint létrehozott listában említett egyezmények helyébe lép.”

13 Mivel az alapeljárást 2012. szeptember 21-én indították a kérdést előterjesztő bíróság előtt, az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben felvetett joghatósági kérdést a 44/2001 rendelet fényében kell vizsgálni.

A Benelux Egyezmény

14 A szellemi tulajdonról (védjegyek és formatervezési minták) szóló, 2005. február 25-én Hágában a Belga Királyság, a Luxemburgi Nagyhercegség és a Holland Királyság által aláírt Benelux Egyezmény (a továbbiakban: Benelux Egyezmény) 2006. szeptember 1-jén lépett hatályba.

15 A Benelux Egyezmény az egységes benelux védjegy törvény (a továbbiakban: LBM) és a formatervezési mintákra vonatkozó egységes benelux törvény (a továbbiakban: LBDM) helyébe lépett.

16 Az LBM 1971. január 1-jén lépett hatályba, és azt az 1969. július 1-jén hatályba lépett, az áruvédjegyről szóló, 1962. március 19-i Benelux Egyezmény melléklete tartalmazta. Ezt az egyezményt a Benelux Egyezmény hatályon kívül helyezte.

17 Az LBM 37. cikkének (A) bekezdése kimondta:

„Kifejezetten eltérő megállapodás sérelme nélkül a bíróságok joghatóságát a védjegyek és formatervezési mintákkal kapcsolatos ügyekben az alperes lakóhelye vagy a vitatott kötelezettség keletkezésének vagy teljesítésének helye határozza meg. A védjegy vagy formatervezési minta bejelentésének vagy lajstromozásának helye önmagában semmiképpen sem szolgálhat a joghatóság meghatározásának alapjául.

Amennyiben a fenti kapcsolóelvek alapján nem állapítható meg a joghatóság, a felperes a saját lakóhelyének vagy tartózkodási helyének bíróságához fordulhat, vagy amennyiben nem rendelkezik lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel Benelux területen, a választása szerinti – brüsszeli, hágai vagy luxembourgi – bírósághoz fordulhat.”

18 Az LBDM 1975. január 1-jén lépett hatályba, és azt az 1974. január 1-jén hatályba lépett, a formatervezési mintákról szóló, 1966. október 25-i Benelux Egyezmény melléklete tartalmazta. A Benelux Egyezmény ezt az egyezményt is hatályon kívül helyezte.

19 Az LBDM 29. cikke (1) bekezdésének megfogalmazása megegyezett az LBM 37. cikke (A) bekezdésének szövegével.

20 Az áruvédjegyről szóló Benelux Egyezmény és a formatervezési mintákról szóló Benelux Egyezmény nem szerepeltek a 44/2001 rendelet 69. cikkében szereplő listában.

21 Preambuluma értelmében a Benelux Egyezmény célkitűzései különösen a következők: „a benelux védjegyre és formatervezési mintára vonatkozó egyezmények, egységes törvények és módosító jegyzőkönyvek egyetlen egyezménnyel való felváltása, amely egyszerre, következetesen és átlátható módon szabályozza a védjegyjogot és a formatervezési minták jogát”, és „a Benelux Védjegyhivatal és a Benelux Mintaoltalmi Hivatal felváltása a Benelux Szellemitulajdon-védelmi Szervezettel (védjegyek és formatervezési minták), amely a feladatainak ellátásához saját és kiegészítő hatáskörökkel rendelkező döntéshozó és végrehajtó szervekkel rendelkezik”.

22 A Benelux Egyezmény 1.2 cikke szerint:

„(1) Létrejön a Benelux Szellemitulajdon-védelmi Szervezet (védjegyek és formatervezési minták) [...];

(2) A Szervezet szervei a következők:

a) a miniszteri bizottság [...];

b) az igazgatótanács [...];

c) a Benelux Szellemitulajdon-védelmi Hivatal (védjegyek és formatervezési minták) [...].”

23 A Benelux Egyezmény 1.5 cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A Szervezet székhelye Hága.

(2) A Hivatal Hágában található.

(3) A Hivatal kirendeltségei lehetnek más helyen is.”

24 A Benelux Egyezmény 2.2 cikke szerint:

„[...] [A] védjegyhez fűződő kizárólagos jog a védjegy lajstromozásával szerezhető meg, amennyiben a védjegy bejelentésére Benelux területen került sor (benelux bejelentés), vagy azt a Nemzetközi Irodában lajstromozták (nemzetközi bejelentés).”

25 A Benelux Egyezmény 2.4 cikke elejének és f) pontjának értelmében:

„Nem szerezhető védjegyhez fűződő jog az alábbi módokon:

[...]

f) rosszhiszeműen bejelentett védjegy lajstromozása, különösen:

1. a bejelentéskor tudomással bírtak vagy tudomással bírhattak volna arról, hogy egy hozzájárulását nem adó harmadik személy a megelőző három évben jóhiszeműen és szokásosan használt egy hasonló termékekre vagy szolgáltatásokra vonatkozó hasonló védjegyet Benelux területen;
2. a bejelentéskor tudomással bírtak – közvetlen kapcsolatok révén – arról, hogy egy harmadik személy a megelőző három évben jóhiszeműen és szokásosan használt egy hasonló termékekre vagy szolgáltatásokra vonatkozó hasonló védjegyet Benelux területen kívül, kivéve ha e harmadik személy hozzájárulását adta, vagy e tényről csak azt követően szereztek tudomást, hogy a bejelentő már elkezdte használni e védjegyet a Benelux területen.”

26 A Benelux Egyezmény 2.5 cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A Benelux védjegybejelentést a nemzeti hatóságoknál vagy a Hivatalnál lehet benyújtani, a végrehajtási rendeletben meghatározott alakosságok betartásával [...].

[...]

(4) Amennyiben a bejelentésre egy nemzeti hatóságnál kerül sor, azt a Benelux bejelentést a hatóság továbbítja a Hivatalnak, a bejelentés beérkezését követően haladéktalanul, vagy annak megállapítását követően, hogy a bejelentés megfelel az előírt feltételeknek.

[...]”

27 A Benelux Egyezmény 2.8 cikke szerint:

„(1) [A Hivatal által alkalmazható kizáró okokkal és a Hivatalhoz benyújtható felszólalással kapcsolatos] cikkek alkalmazásának sérelme nélkül a bejelentett védjegyet lajstromozzák, amennyiben a bejelentő által felsorolt áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában megfelel a végrehajtási rendelet rendelkezéseinek. [...]

(2) A bejelentő, amennyiben a 2.5 cikkben meghatározott valamennyi feltétel teljesül, kérheti a Hivatalt a végrehajtási rendelet rendelkezéseivel összhangban, hogy a bejelentett védjegyet haladéktalanul lajstromozza. [A Hivatal által alkalmazható kizáró okokkal és a Hivatalhoz benyújtható felszólalással kapcsolatos] cikkek alkalmazandóak az így lajstromozott védjegyekre, tekintettel arra, hogy a Hivatal határozhat úgy, hogy a védjegyet törli, valamint hogy a védjegy jogosultja fellebbezésében kérheti a védjegy fenntartását.”

28 A Benelux Egyezmény 2.10 cikkének (2) bekezdése hozzáfűzi, hogy „a Hivatal lajstromozza a nemzetközi bejelentéseket, amelyek esetében az oltalom Benelux területére való kiterjesztését kérték”.

29 A Benelux Egyezmény 2.28 cikkének (3) bekezdése értelmében:

„Ha a korábbi védjegy jogosultja vagy a 2.4 cikk [...] f) pontja szerinti harmadik személy beavatkozik a jogvitába, bármelyik érintett fél hivatkozhat az alábbiak érvénytelenségére:

[...]

b) a védjegynek az ahhoz fűződő jogot a 2.4 cikk [...] f) pontja alapján nem keletkeztető lajstromozása; [...] a 2.4 cikk [...] f) pontjából eredő érvénytelenségre a lajstromozás időpontjától számított öt éven belül lehet hivatkozni. [...]”

30 A Benelux Egyezmény „Joghatóság” 4.6 cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Kifejezetten eltérő megállapodás sérelme nélkül a bíróságok joghatóságát a védjegyek és formatervezési mintákkal kapcsolatos ügyekben az alperes lakóhelye vagy a vitatott kötelezettség keletkezésének vagy teljesítésének helye határozza meg. A védjegy vagy formatervezési minta bejelentésének vagy lajstromozásának helye önmagában semmiképpen sem szolgálhat a joghatóság meghatározásának alapjául.

(2) Amennyiben a fenti kapcsolóelvek alapján nem állapítható meg a joghatóság, a felperes a saját lakóhelyének vagy tartózkodási helyének bíróságához fordulhat, vagy amennyiben nem rendelkezik lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel Benelux területen, a választása szerinti – brüsszeli, hágai vagy luxembourgi – bírósághoz fordulhat.

(3) A bíróságok hivatalból alkalmazzák az (1) és a (2) bekezdésben megállapított szabályokat, és kifejezetten megállapítják joghatóságukat.

[...]”

31 A Benelux Egyezmény nem szerepel az 1215/2012 rendelet 69. cikkében hivatkozott listában.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

32 A Brite Strike Technologies SA luxemburgi székhelyű társaság, mely az amerikai székhelyű Brite Strike Technologies Inc. által kifejlesztett taktikai világítási termékeket forgalmazó kereskedelmi hálózathoz tartozik.

33 2010. február 4-én a Brite Strike Technologies SA bejelentette a „Brite Strike” szövegjelölést benelux védjegyként történő lajstromozás végett.

34 A hágai (Hollandia) székhelyű Benelux Szellemtulajdon-védelmi Hivatal (védjegyek és formatervezési minták) lajstromozta e védjegyet.

35 2012. szeptember 21-én a Brite Strike Technologies Inc. keresetet nyújtott be a Brite Strike Technologies SA-val szemben a rechtbank Den Haaghoz (hágai elsőfokú bíróság) az említett védjegynek a Benelux Egyezmény 2.4 cikke és 2.28 cikke alapján való törlése érdekében.

36 Szerinte a Brite Strike Technologies SA rosszhiszeműen járt el a szóban forgó védjegy bejelentésekor. Annak ismeretében, hogy a „Brite Strike” szövegjelölést a Brite Strike Technologies Inc. használja a Benelux Államokban, a Brite Strike Technologies SA csupán azért lajstromoztatta e megjelölést benelux védjegyként, hogy e megjelölés kizárólagos használati jogát megszerezze, és ezzel megakadályozza a Brite Strike Technologies Inc.-et abban, hogy e megjelölést Benelux területen továbbra is saját maga használhassa.

- 37 A Brite Strike Technologies SA joghatósági kifogást nyújtott be. Szerinte a keresetet Luxembourgban, nem pedig Hágában kellett volna benyújtani.
- 38 A rechtbank Den Haag (hágai elsőfokú bíróság) megállapítja, hogy amennyiben a Benelux Egyezmény 4.6 cikkében kifejtett joghatósági szabályt kell alkalmazni, akkor nincs joghatósága e jogvita elbírálására. Ezzel szemben, amennyiben a 44/2001 rendelet 22. cikkének (4) bekezdésében kifejtett joghatósági szabályt kell alkalmazni, akkor rendelkezhet joghatósággal.
- 39 A 44/2001 rendelet és a Benelux Egyezmény közötti kapcsolattal kell tehát foglalkozni.
- 40 E tekintetben a rechtbank Den Haag (hágai elsőfokú bíróság) a Gerechtshof Den Haag (hágai fellebbviteli bíróság) 2013. november 26-i ítéletére hivatkozik. Az utóbbi bíróság a hivatkozott ítéletének 23–34. pontjában kimondta: tekintettel arra, hogy a Benelux Egyezményt a 44/2001 rendelet hatálybalépését követően kötötték, a rendelet 22. cikkének (4) bekezdésében megfogalmazott joghatósági szabály alkalmazandó.
- 41 A rechtbank Den Haag (hágai elsőfokú bíróság) ugyanakkor úgy véli, hogy a 44/2001 rendelet és a Benelux Egyezmény közötti kapcsolat kérdését a Bíróság elé kell terjeszteni.
- 42 E körülmények között a rechtbank Den Haag (hágai elsőfokú bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Későbbi egyezménynek tekintendő-e (adott esetben a Gerechtshof Den Haag [hágai fellebbviteli bíróság] 2013. november 26-i ítéletének 28–34. pontjában említett okokból) a Benelux Egyezmény és annak 4.6 cikke ezért nem minősül a [44/2001 rendelet] 71. cikke értelmében vett különös rendelkezésnek?

Az e kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

- 2) Az következik-e a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontjából, hogy a belga, a holland és a luxemburgi bíróságok is rendelkeznek joghatósággal a jogvita eldöntésére?
- 3) Amennyiben nem: ebben az esetben hogyan kell meghatározni a jelen ügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, hogy a belga, a holland vagy a luxemburgi bíróságok rendelkeznek-e joghatósággal? Alkalmazható-e (mégis) a joghatóság e (konkrét) meghatározásakor a Benelux Egyezmény 4.6 cikke?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 43 Először is meg kell állapítani, hogy az olyan jogvita, mint amely a Brite Strike Technologies Inc. és a Brite Strike Technologies SA között van folyamatban, tartozhat mind a Benelux Egyezmény, mind a 44/2001 rendelet hatálya alá.
- 44 Egyfelől a jogvita egy benelux védjegy lajstromozásának érvényességére vonatkozik, amit, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a Benelux Egyezmény 2.4. és 2.28 cikke alapján kellene megoldani.

- 45 Másfelől abból, hogy a 44/2001 rendelet II. fejezetének 6. szakasza magában foglalja a „[...] védjegy, formatervezési minta [...] lajstromozása vagy érvényessége” kifejezést is, szükségszerűen következik, hogy a védjegyek lajstromozásának érvényessége részét képezi a rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében említett „polgári és kereskedelmi ügyeknek”.
- 46 Mivel a 44/2001 rendelet 22. cikke 4. pontjában meghatározott bírósági joghatósági szabály összeegyeztethetetlen a Benelux Egyezmény 4.6 cikkében a benelux védjegyekkel és formatervezési mintákkal kapcsolatos jogviták tekintetében kifejezetten előírt bírósági joghatósági szabállyal, meg kell határozni, hogy e két rendelkezés közül melyik alkalmazandó.
- 47 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság első kérdésével lényegében arra keres választ, hogy a 44/2001 rendelet 71. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes a Benelux Egyezmény 4.6 cikkében a benelux védjegyekkel és formatervezési mintákkal kapcsolatos jogviták tekintetében előírt bírósági joghatósági szabály alkalmazása ezen jogvitákban.
- 48 A 44/2001 rendelet 71. cikkét a rendelet „Más jogi aktusokhoz való viszony” című VII. fejezete tartalmazza, és e cikk az (1) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy e rendelet „nem érinti azokat az egyezményeket, amelyeknek a tagállamok részesei, és amelyek egyes különös jogterületeken a joghatóságot, valamint a határozatok elismerését és végrehajtását szabályozzák.”
- 49 Az „egyezmények, amelyeknek a tagállamok részesei” kifejezés használata ellenére, mely kifejezés arra utal, hogy kizárólag a tagállamok összessége által kötött egyezmények tartoznak az említett 71. cikk alá, e cikk (2) bekezdése a) pontjának megfogalmazásából egyértelműen kitűnik, hogy az említett egyezmények közé tartoznak a csupán bizonyos tagállamok által kötöttek is.
- 50 Egyébiránt a 44/2001 rendelet 69. és 71. cikkének együttes olvasatából kitűnik, hogy ez utóbbi rendelkezést, melynek igen általános megfogalmazására a jelen ítélet az imént emlékeztetett, nem lehet úgy értelmezni, hogy az csak abban az esetben alkalmazandó a bizonyos tagállamok által kötött egyezményekre, ha annak egy vagy több harmadik ország szintén részese.
- 51 Habár ebből következően a 44/2001 rendeletben meghatározott bírósági joghatósági szabályok és a bizonyos egyezményekben meghatározott szabályok közötti kapcsolatot ezen egyezmények javára a 44/2001 rendelet 71. cikke szabályozta, e rendelkezés nem biztosította a tagállamok számára annak lehetőségét, hogy új egyezmények megkötésével vagy már hatályban lévő egyezmények módosításával a rendelet rendelkezéseivel szemben elsőbbséget élvező szabályokat fogadjanak el (2010. május 4-i TNT Express Nederland ítélet, C-533/08, EU:C:2010:243, 38. pont).
- 52 Ebben az összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy a polgári és kereskedelmi ügyekben irányadó bírósági joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. évi Brüsszeli egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.) 57. cikkének helyébe a 44/2001 rendelet 71. cikke lépett, mely a különös jogterületekre vonatkozó egyezményeket illetően olyan egyezményeket említ, amelyeknek a szerződő államok „részesei vagy részesei lesznek”. A „vagy [...] lesznek” kifejezés alkalmazásával az említett 57. cikk előírta, hogy a Brüsszeli egyezményben foglalt szabályok nem tiltják azon eltérő szabályok alkalmazását, amelyeket a szerződő államok különös egyezmények megkötésével a jövőben el fognak fogadni. E megfogalmazást nem vette át a 44/2001 rendelet 71. cikke (2010. május 4-i TNT Express Nederland ítélet, C-533/08, EU:C:2010:243, 37. és 38. pont).
- 53 A 44/2001 rendelet 71. cikke hatályának korlátozása, melyre a jelen ítélet 51. pontja emlékeztet, azon állandó ítélkezési gyakorlatot tükrözi, mely szerint a közösségi szabályok bevezetésével a tagállamok már nem jogosultak e szabályokat érintő nemzetközi egyezmények megkötésére (2010. május 4-i TNT Express Nederland ítélet, C-533/08, EU:C:2010:243, 38. pont).

- 54 E korlátozás vonatkozik a tagállamok egymás között kötött egyezményeire is. Tekintettel ugyanis az elsőbbségre, amelyet általános szabályként az uniós jog a tagállamok által kötött egyezményekkel szemben élvez (lásd különösen: 1988. szeptember 27-i *Matteucci-ítélet*, 235/87, EU:C:1988:460, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), a tagállamok nem köthetnek egymás között olyan egyezményeket, melyek a közös uniós szabályokat érintenék.
- 55 A jelen esetben meg kell vizsgálni, hogy a Benelux Egyezmény e korlátozásba ütközik, aminek következményeként a 44/2001 rendelet 71. cikke nem engedélyezi a Benelux Egyezmény 4.6 cikkének a rendelet 22. cikke 4. pontjának rovására való alkalmazását.
- 56 E vizsgálat során figyelembe kell venni, hogy a Benelux Egyezmény a Belga Királyság, a Luxemburgi Nagyhercegség és a Holland Királyság által a regionális uniójuk, a Benelux keretében kötött egyezmény. Ennélfogva a 44/2001 rendelet 71. cikkét az EUMSZ 350. cikk fényében kell értelmezni, mely utóbbi úgy rendelkezik, hogy az uniós jog nem zárja ki e regionális unió fennállását és megvalósítását annyiban, amennyiben e regionális unió célkitűzései az uniós jog alkalmazásával nem valósulnak meg.
- 57 Amint azt már a Bíróság kimondta, e rendelkezés lehetővé teszi a Belga Királyság, a Luxemburgi Nagyhercegség és a Holland Királyság számára, hogy eltérve az uniós szabályoktól, hatályban tartsanak olyan szabályokat, melyek a regionális uniójuk keretében alkalmazandóak, amennyiben e regionális unió előbbre jár a belső piac megvalósításában (lásd az EGK 233. cikket illetően, melynek szövegét átvette az EK 306. cikk, majd az EUMSZ 350. cikk: 1984. május 16-i *Pakvries-ítélet*, 105/83, EU:C:1984:178, 11. pont, valamint 1996. július 2-i *Bizottság kontra Luxemburg ítélet*, C-473/93, EU:C:1996:263, 42. pont). Ahhoz, hogy igazolható legyen, az ilyen eltérésnek többek között elengedhetetlennek kell lennie a Benelux rendszer megfelelő működésének biztosításához (1995. augusztus 11-i *Roders és társai ítélet*, C-367/93–C377/93, EU:C:1995:261, 25. és 40. pont).
- 58 E követelmények közül az elsőt illetően emlékeztetni kell arra, hogy a védjegyek és formatervezési minták terén a belső piac megvalósításába – párhuzamosan a 2015. december 16-i 2015/2424/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2015. L 341., 21. o.) módosított, az európai uniós védjegről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet (HL 2009. L 78., 1. o.), valamint a közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet (HL 2002. L 3., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 142. o.) által szabályozott egységes joghatást kiváltó uniós jogcímek rendszerével – beletartozik a tagállami védjegyekre és formatervezési mintákra vonatkozó szabályok részleges harmonizációja, amit a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 299., 25. o.), és a formatervezési minták oltalmáról szóló, 1998. október 13-i 98/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 289., 28. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 21. kötet, 120. o.) valósít meg.
- 59 A Benelux keretében a három érintett tagállam védjegyeinek és formatervezési mintáinak helyébe egységes joghatást kiváltó jogcímek léptek. E rendszer, mely párhuzamosan létezik az egységes joghatást kiváltó uniós jogcímek rendszerével, a 2008/95 és a 98/71 irányelvek által megvalósított részleges harmonizációt integrálva, előbbre tart annál. A benelux védjegyek és formatervezési minták ugyanis egy teljesen egységes szabályozás alá tartoznak, közös intézményi és eljárási szabályokkal. Ez utóbbiak között szerepel a Benelux Egyezmény 4.6 cikke.
- 60 A jelen ítélet 57. pontjában említett második követelményt illetően, ahhoz, hogy azok az EUMSZ 350. cikk alapján igazolhatóak legyenek, valamennyi eltérésnek elengedhetetlennek kell lennie a szóban forgó Benelux rendszer megfelelő működésének biztosításához, tekintettel az EUMSZ 350. cikk célkitűzésére, mely annak elkerülésében áll, hogy az uniós jog alkalmazása a Benelux széteséséhez, vagy fejlődésének akadályoztatásához vezessen (1984. május 16-i *Pakvries-ítélet*, 105/83, EU:C:1984:178, 11. pont, valamint 1996. július 2-i *Bizottság kontra Luxemburg ítélet*, C-473/93, EU:C:1996:263, 42. pont).

- 61 A Benelux Egyezmény 4.6 cikkét illetően meg kell állapítani, hogy az uniós jogi szabály, melytől e rendelkezés eltér, a védjegyekkel és formatervezési mintákkal kapcsolatos jogviták tekintetében a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontjában – illetve 2015. január 10-től az 1215/2012 rendelet 24. cikkének 4. pontjában – előírt bírósági joghatósági szabály. Ezen uniós jogi szabály a bírósági joghatóság kritériumaként a lajstrom vezetésének helyét jelöli meg (2006. július 13-i GAT-ítélet, C-4/03, EU:C:2006:457, 22. pont).
- 62 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az európai uniós védjegyekkel kapcsolatos jogviták tekintetében az uniós jogalkotó a 44/2001 rendelet 67. cikkével összhangban maga is eltért a bírósági joghatóság ugyanezen szabályától, amikor a 207/2009 rendelet 97. cikkében más bírósági joghatósági szabályt írt elő, amely többek között az alperes lakóhelyén alapul, és ekképpen biztosítja, hogy valamennyi tagállam bíróságához lehet az európai uniós védjegyekkel kapcsolatos jogvitákkal fordulni. E szabály elkerüli azt, hogy a jogviták a Spanyol Királyság bíróságai előtt koncentrálódjanak, lévén hogy e tagállam területén vannak központosítva a bejelentések és lajstromozások, és ott vezetik a lajstromot.
- 63 Azon tényre tekintettel, miszerint a benelux védjegyek és formatervezési minták a három érintett tagállamban egy fejlett rendszerbe tartoznak, amelynek bírósági rendszerét a Benelux hozta létre, és amely olyan decentralizált rendszeren alapszik, amelyben előzetes döntéshozatal céljából a Benelux Bírósághoz lehet fordulni, továbbá amelyre e regionális unió többnyelvűsége jellemző, a Benelux Egyezmény 4.6 cikkében meghatározott szabály, mely többek között az alperes lakóhelyén alapul, és biztosítja ekképpen, hogy a benelux védjegyekkel és formatervezési mintákkal kapcsolatos jogvitákat esettől függően belga, luxemburgi vagy holland bíróság bírálhassa el, ahelyett hogy a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontja, majd a 2015/2012 rendelet 24. cikkének 4. pontja szerint a holland bíróságok előtt koncentrálódjanak, lévén hogy e tagállam területén vannak központosítva a bejelentések és lajstromozások, és ott vezetik a lajstromot – amint arra a főtanácsnok indítványának 41. pontjában rámutatott, és annak analógiájára, ahogy az uniós jogalkotó az európai uniós védjegyekkel kapcsolatos jogvitákat illetően rendelkezett –, a benelux védjegyek és formatervezési minták rendszerének megfelelő működéséhez elengedhetetlennek minősíthető.
- 64 Következésképpen a 44/2001 rendeletnek az EUMSZ 350. cikkével együtt értelmezett 71. cikke nem akadályozza meg a Belga Királyságot, a Luxemburgi Nagyhercegséget és a Holland Királyságot abban, hogy a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontjától és a 1215/2012 rendelet 24. cikkének 4. pontjától eltérve hatályban tartsák a benelux védjegyekkel és formatervezési mintákkal kapcsolatos jogviták vonatkozásában az LBM 37. cikkének (A) bekezdésében és az LBDM 29. cikkének (1) bekezdésében meghatározott, továbbá a Benelux Egyezmény 4.6 cikkében megerősített bírósági joghatósági szabályt.
- 65 Végül a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatát illetően, mely szerint az Unió által a joghatóság, valamint a határozatok elismerésre és végrehajtásra terén bevezetett szabálytól való eltérésként alkalmazott egyezmény nem sértheti az Unión belüli polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés alapjául szolgáló elveket, nevezetesen a bírósági joghatóságot illetően a 44/2001 rendelet (11) és (12) preambulumbekzdésében említett elveket, úgymint a jogalanyok számára biztosítandó jogbiztonság elvét, az igazságszolgáltatás megbízható működésének elvét (lásd különösen: 2010. május 4-i TNT Express Nederland ítélet, C-533/08, EU:C:2010:243, 49. pont, és 2013. december 19-i Nipponkoa Insurance ítélet, C-452/12, EU:C:2013:858, 36. pont), meg kell állapítani, hogy az olyan rendelkezés, mint a Benelux Egyezmény 4.6 cikke, mely az alperes lakóhelyén alapuló joghatóságot követi, és amelyet a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okok egészítenek ki, összhangban van az említett (11) és (12) preambulumbekzdésben említett elvekkel.
- 66 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendeletnek az EUMSZ 350. cikkel összefüggésben értelmezett 71. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes a Benelux Egyezmény 4.6 cikkében előírt bírósági joghatósági szabály alkalmazása a benelux védjegyekkel és formatervezési mintákkal kapcsolatos jogvitákban.

A második és a harmadik kérdéstről

- 67 Tekintettel az első kérdésre adott válaszra és a 44/2001 rendelet 22. cikke 4. pontjának abból következő alkalmazhatatlanságára, a második és a harmadik kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

- 68 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendeletnek az EUMSZ 350. cikkel összefüggésben értelmezett 71. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes a szellemi tulajdonról (védjegyek és formatervezési minták) szóló, 2005. február 25-én Hágában a Belga Királyság, a Luxemburgi Nagyhercegség és a Holland Királyság által aláírt Benelux Egyezmény 4.6 cikkében előírt bírósági joghatósági szabály alkalmazása a benelux védjegyekkel és formatervezési mintákkal kapcsolatos jogvitákban.

Aláírások